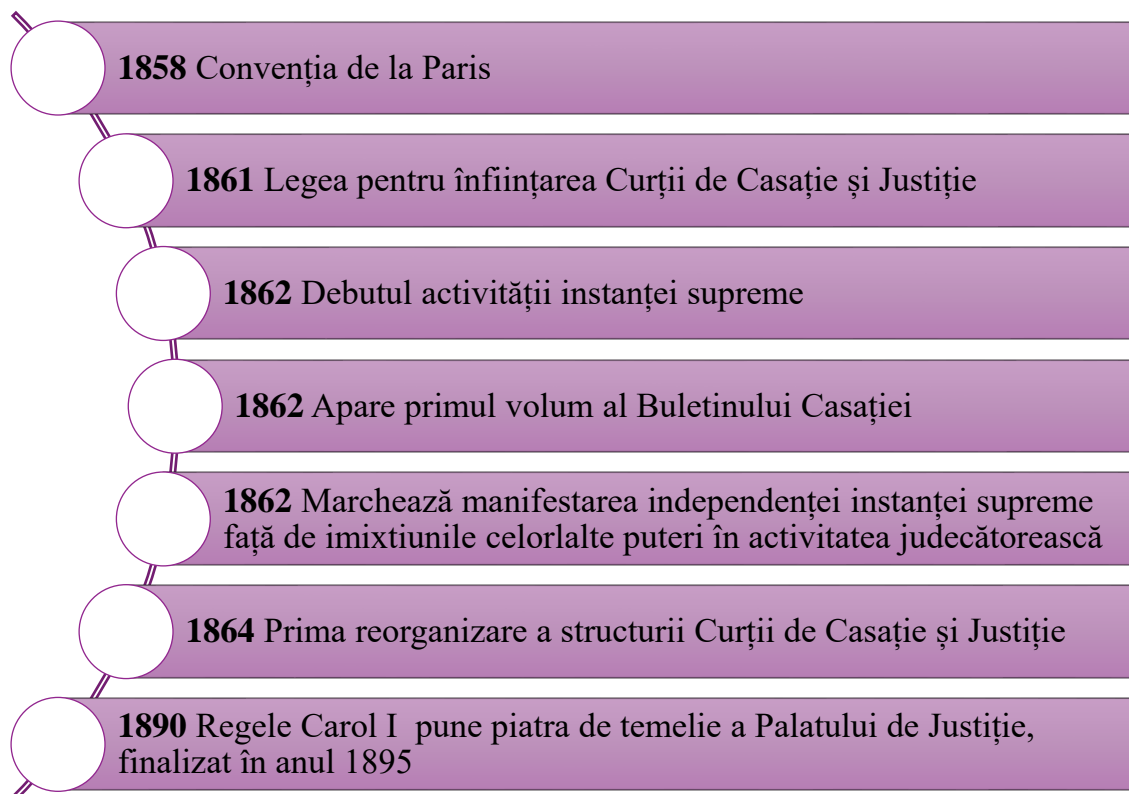

ROMÂNIA

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Prezentarea organizării și funcționării

Convenția de la Paris din anul 1858, prin care s-au pus bazele unirii Principatelor române și stabilirea reformelor necesare instaurării statului român modern, a reglementat și statutul primei instanțe supreme din România.

În anul 1861 a fost adoptată Legea pentru înființarea Curții de Casație, iar începând cu anul 1862 Înalta Curte și-a început activitatea. Primul său președinte a fost Vasile Sturza.

Sediul Curții de Casație a fost disputat încă înainte ca aceasta să fi fost înființată, prin Convenția de la Paris menționându-se că sediul instanței supreme va fi la Focșani, în vreme ce negocierile dintre reprezentanții celor două principate s-au purtat pentru stabilirea acestuia la Iași și respectiv la București.

Chiar dacă sediul a fost stabilit în cele din urmă la București, la patru ani de la înființarea acesteia, încă se întreprindeau, în mod activ, demersuri pentru mutarea sediului curții la Iași. Spre exemplu, în anul 1866, după detronarea domnitorului Alexandru Ioana Cuza, autoritățile din București au acceptat mutarea sediului Înaltei Curți de Casație și Justiție la Iași, însă în urma dezbaterilor și a votului, sediul Curții a fost menținut la București. Un an mai târziu, în 1867, Adunarea Deputaților a votat proiectul de strămutare a sediului Curții la Iași, Senatul respingând proiectul de strămutare, astfel că sediul a rămas, în mod definitiv, la București.

În data de 7 noiembrie 1890, în prezența Regelui Carol I s-a pus piatra de temelie a Palatului Justiției, pe malul drept al Dâmboviței, pe locul în care a funcționat anterior Curtea Domnească. Clădirea a fost finalizată cinci ani mai târziu, Înalta Curte de Casație și Justiție ocupând acest spațiu timp de peste un secol.

Curtea a avut totuși, pentru o scurtă perioadă, sediul la Iași, în timpul Primului Război Mondial, după ocuparea Bucureștiului, la finalul anului 1916, până la semnarea armistițiului, în anul 1918, când s-a instalat la Iași, alături de Casa Regală, de Guvern și de principalele autorități ale țării.

Înalta Curte de Casație și Justiție s-a bucurat de consacrare constituțională, dar și de o lege proprie de organizare, Legea nr. 144/1925 pentru Curtea de Casație și Justiție, care a fost în vigoare până în anul 1947.

Regimul comunist a schimbat, prin Constituția din anul 1948, denumirea Înaltei Curți de Casație și Justiție în Curtea Supremă, iar ulterior, în Tribunalul Suprem.

Începând cu anul 1991 instanța supremă a fost denumită Curtea Supremă de Justiție, iar prin Constituția revizuită din anul 2003, s-a revenit la denumirea istorică – Înalta Curte de Casație și Justiție.

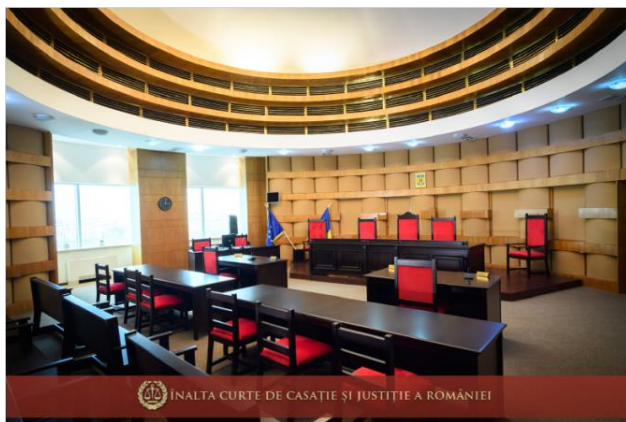
Înalta Curte de Casație și Justiție, în prezent.

Înalta Curte de Casație și Justiție din România reprezintă cea mai înaltă autoritate a puterii judecătorești, având, pe lângă competența de a soluționa cauze ce îi sunt deferite prin lege, rolul de a asigura o jurisprudență predictibilă.

Competența secțiilor. În prezent, la nivelul instanței supreme funcționează patru secții, două civile, una penală și una de contencios administrativ.

În materie civilă, Înalta Curte este investită cu soluționarea recursurilor declarate împotriva hotărârilor curților de apel, în vreme ce **în materie penală** are competența de a judeca inclusiv în primă instanță anumite tipuri de infracțiuni comise de anumite categorii de persoane – demnitari și proprii membri, precum și în căile de atac prevăzute de legea penală.

Secția de contencios administrativ și fiscal judecă recursurile declarate împotriva hotărârilor curților de apel, în litigiile dintre persoane fizice sau juridice, pe de-o parte și autorități sau instituții ce exercită atribuțiuni de putere

publică, de cealaltă parte, precum și orice alte cereri date în competența acestei secții. În prezent, este secția cu cel mai ridicat grad de încărcătură, având de gestionat un număr dublu de dosare față de cel al celorlalte secții.

Competența în materie disciplinară. Încă de la început, Înalta Curte a avut și rolul unei instanțe disciplinare, în prezent Completurile de 5 judecători soluționând recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de Consiliul Superior al Magistraturii în materie disciplinară.

Această funcție este deosebit de importantă pentru apărarea statutului de independență al magistraților și a puterii judecătorești în ansamblul său, precum și a valorilor statului de drept.

Interpretarea și aplicarea unitară a legii reprezintă un atribut constituțional și se realizează de către Înalta Curte prin intermediul procedurilor

reglementate atât în materie civilă, cât și penală, de către completurile pentru soluționarea recursului în interesul legii și respectiv de către completurile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Publicațiile. Înalta Curte de Casație și Justiție editează în prezent trei publicații oficiale pentru a facilita accesul justițiabililor, dar și al profesioniștilor dreptului, la jurisprudența instanței supreme: (i) *Buletinul Casației*, publicație

bianuală, primul număr fiind publicat în anul 1862; (ii) *Buletinul jurisprudenței*, publicație anuală ce cuprinde rezumatul deciziilor relevante, sistematizate în funcție de materie și tematică, precum și sinteza tuturor deciziilor pronunțate în scopul unificării jurisprudenței, precum și (iii) *Buletinul jurisprudenței disciplinare*, publicație anuală care cuprinde rezumatul tuturor deciziilor pronunțate în perioada de referință în ce privește răspunderea disciplinară a judecătorilor, procurorilor și magistraților-asistenți.

Alte atribuții. Totodată, Înalta Curte, prin secțiile sale unite, are **vocația inițiativei legislative**, astfel că la finalul fiecărui an stabilește cazurile în care este necesară îmbunătățirea legislației. Tot prin Secțiile Unite, Înalta Curte de Casație și Justiție **poate sesiza Curtea Constituțională** pentru controlul constituționalității legilor înainte de promulgare.

Judecătorii și personalul instanței. În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție își desfășoară în prezent activitatea un număr de 108 judecători, care sunt sprijiniți de către magistrați-asistenți, de greșieri și personal auxiliar.

Judecătorii sunt independenți și imparțiali, iar promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție are loc numai prin concurs, care urmărește selecția judecătorilor care corespund celor mai înalte standarde de competență profesională, precum și de integritate, conduită și deontologie.

Mecanisme pentru asigurarea imparțialității. Participarea judecătorilor la activitatea de judecată are loc conform planificării ședințelor de judecată, compunerea completurilor de judecată, pentru fiecare secție în parte, făcând obiectul aprobării Colegiului de conducere. *Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție* prevede în mod

detaliat regulile aplicabile în cazul unor incidente procedurale precum situații de absență ori de incompatibilitate a judecătorilor. De asemenea, la nivel național este implementat un sistem care asigură repartizarea aleatorie a cauzelor, care este aplicabil inclusiv în cazul completurilor specializate, cum ar fi, de exemplu, completurile specializate în materia proprietății intelectuale.

Conducerea Înaltei Curți de Casație și Justiție se exercită de către președinte, doi vicepreședinți și de Colegiul de conducere. Fiecare secție este condusă de un președinte, care este membru în Colegiul de conducere. Anumite decizii, precum aprobarea proiectului de buget, alegerea sau revocarea membrilor Colegiului de conducere sau a reprezentanților în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, sunt luate de către Adunarea generală a judecătorilor.

Compartimente. Activitatea și buna funcționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt asigurate și prin compartimentele de suport: (i) Cancelaria Înaltei Curți de Casație și Justiție, care sprijină activitatea președintelui și a vicepreședinților, (ii) Direcția de resurse umane și organizare, (iii) Departamentul economico-financiar și administrativ, (iv) Serviciul informatică și statistică judiciară, (v) Biroul de informare și relații publice, precum și (vi) Direcția legislație, jurisprudență și contencios.

Aceasta din urmă este împărțită în trei servicii distincte: a) *Serviciul legislație și documentare* elaborează proiectele regulamentelor și actelor normative care se adoptă de către Înalta Curte de Casație și Justiție, analizează și formulează puncte de vedere și observații cu privire la propunerile de acte normative, realizează studii privind problemele de drept ivite în aplicarea legislației și formulează propuneri pentru îmbunătățirea legislației naționale; b) *Serviciul pentru studiul și unificarea jurisprudenței* monitorizează jurisprudența în scopul asigurării unei practici unitare și c) *Serviciul contencios* care asigură reprezentarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în fața instanțelor judecătorești. În prezent, această structură trece printr-un amplu proces de reorganizare, ca urmare a preluării de către Înalta Curte de Casație și Justiție, la finalul anului 2022, a bugetului tuturor instanțelor judecătorești naționale, ceea ce implică inclusiv gestionarea unui număr amplu de dosare vizând drepturile salariale ale judecătorilor.

În acest context, a fost demarat un amplu proces de reorganizare internă, ce presupune o restructurare a compartimentelor de suport existente, înființarea

unora noi și o regândire a atribuțiilor acestora, sens în care a fost elaborat un nou Regulament de organizare și funcționare administrativă al instanței supreme.

Digitalizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție a debutat în anul 2020, prin implementarea Dosarului electronic, a Serviciului de comunicare electronică a actelor de procedură și a Bibliotecii digitale care asigură accesul la jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în format electronic.

Relațiile cu instituțiile interne. Raporturile dintre Înalta Curte de Casație și Justiție și celelalte autorități publice, precum Consiliul Superior al Magistraturii și Ministerul Justiției sunt de cooperare instituțională și se realizează în baza dispozițiilor legale, în scopul bunei organizări a justiției ca serviciu public.

Relații internaționale. Înalta Curte de Casație și Justiție are calitatea de membru în cadrul mai multor organizații internaționale, în cadrul cărora își aduce contribuția privind problemele de drept național ce fac obiectul analizei acestora. Indicăm, cu titlu exemplificativ (i) Rețeaua Președinților Curților Supreme de Justiție din Uniunea Europeană, (ii) Asociația Înantelor Jurisdicții de Casație ale țărilor care utilizează parțial limba franceză, (iii) Asociația Consiliilor de Stat și a Jurisdicțiilor Administrative Supreme din Uniunea Europeană, (iv) Asociația Internațională a Înantelor Jurisdicții Administrative, (v) Rețeaua Curților Superioare care funcționează sub egida Curții Europene a Drepturilor Omului.